

UVODNIK

Kao i u prethodnim brojevima i u ovome dvobroju Znakova vremena objavljujemo raznovrsne tekstove.

Prvi odjeljak posvećujemo Hasanu Sušiću jednom od utemeljitelja klasičnih islamskih studija na Sarajevskom univerzitetu. U tom sklopu Sušić je posebnu pažnju bio posvetio izučavanju islamskih klasičnih filozofa poput Ibni Sinaa, el-Farabija i Ibn Rušda. No, ipak, najveći doprinos je ostvario u prezentiranju Ibn Haldunove filozofije povijesti, koja, prema Arnoldu Toynbiju, predstavlja *najsajjnije djelo te vrste ikada i igdje napisano od strane tako profiliranog ljudskog genija*. Ostaće upamćen kao jedan od rijetkih intelektualaca koji je osamdesetih godina prošloga stoljeća otvoreno govorio i pisao o nijansiranim značenjima islamskoga fundamentalizma i džihada, stvarajući tako klimu za kritičko a ne apriorističko interpretiranje pomenutih fenomena.

U odjeljku *Religijske teme* Mubina Moker, inače odličan poznavalac irfanske literature, piše o duhovnim zrijenjima unutar irfanskoga pogleda na svijet. Autorica u svojem tekstu poseban naglasak stavlja na duhovno "siromaštvo" (*faqr*) kao jedan od puteva približavanja Bogu (*qurb*).

Odjeljak pod naslovom *Religija i društvo* sadrži dva teksta. U prvome tekstu se traga za odgovorom da li religija i sekularizam mogu skupa, odnosno da li postoji razlika između sekularizma i svjetovnosti, što je za islamsko razumijevanje povijesnog razvoja čovječanstva izuzetno značajno. U drugome se sekularizam kao specifična filozofsko-politička teorija podvrgava ozbiljnoj islamskoj kritičkoj analizi.

Potom slijedi odjeljak u kojemu se govori o *Međureligijskom dijalogu* iz pravoslavne hrišćanske perspektive. Autor M. Đurić kritički govori o pravoslavnom hrišćanskom integralizmu kao snažnoj prepreci pozitivnijeg i objektivnijeg hrišćanskog pogleda na islam i njegove sljedbenike muslimane.

U odjeljku *Kritička čitanja* ponovno objavljujemo tekst profesorice Lačević. Ovaj put autorica iz Whiteheadovog filozofijskoga mišljenja kritički motri odnos između filozofije, znanosti i religije, dajući nam veoma interesantne vlastite zaključke.

Odjeljak *Ekonomija i društvo* rezervisan je za kraći tekst M. Kasumovića u kojemu se raspravljaju neki aspekti bosanskohercegovačke ekonomske tranzicije. Nakon toga slijedi odjeljak *Historijske teme* u kojemu objavljujemo dva teksta o bošnjačkoj eliti i jedan tekst koji govori o Matarugi, starinačkom bošnjačkom rodu predslavenskog porijekla.

U *Ogledima* Ismet Bušatlić kritički razmišlja o brojnim teorijama o porijeklu bosanskohercegovačkih muslimana posebno se zadržavajući na teoriji koja u prvi plan stavlja bogumile kao najvažniji faktor u širenju islama u ovim krajevima.

Odjeljak pod naslovom *Sufizam* sadrži tekst Edina Kukavice koji donosi kraći presjek razvoja sufizma odnosno sufijskih bratstava na Balkanu.

Slijedi potom uobičajena rubrika prikaza objavljenih knjiga. Esad Ćimić piše o knjizi *Religija i filozofija* autora Ivana Supeka, Ismet Grbo se osvrće na *Teorijske osnove savremene sociologije* autora Nijaza Mesihovića, Ahmed Zildžić predstavlja *Pojmovnik islama* koga je sačinio poznati beogradski filolog Rade Božović, zatim Amila Šljivo predstavlja knjigu Daglase Kelnera pod naslovom *Medijska kultura*, koja je objavljena u Beogradu prošle godine, nakon toga Bećir Macić predstavlja knjigu Jusufa Kadrića koja govori o Bošnjacima kao žrtvama i svjedocima genocida, dok se Ramiza Smajić na kraju osvrće na knjigu *Krize na balkanskom prostoru od 1875-1913.* autora Moradija.

Svesku završavamo podsjećanjem na nedavno umrlog svestranog iranskog i uopće muslimanskog mislioca i filozofa Aštiyanija. O njemu piše Seid Halilović koji ima odličan uvid u suvremenu religijsku i filozofijsku misao u Iranu

Adnan Silajdžić